

Datum
2011-06-30
Ert datum
2011-04-04

Dnr
2011/152
Er ref
UF2010/27135/UD/EXPCH

**Utrikesdepartementet
Expeditionschefen
103 39 STOCKHOLM**

Ang Utrikesförvaltning i världsklass, Slutbetänkande av Utrikesförvaltningsutredningen (SOU 2011:21) Utrikesförvaltning i världsklass, En mer flexibel utrikesrepresentation. Delbetänkande av Utrikesförvaltningsutredningen (SOU 2010:32)

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) har anmodats lämna synpunkter i rubricerat ärende.

Tillväxtanalys delar i stort utredningens analys om behovet av en ökad betoning av de globala frågorna i alla politikområden men avser inte att kommentera samtliga av utredningens många detaljerade organisatoriska förslag vad gäller Utrikesdepartementet (UD). Beskrivningen av Tillväxtanalys verksamhet innehåller avsevärda felaktigheter och kan inte anses ge en rättvisande bild varför Tillväxtanalys fokuserar på de förslag som direkt berör myndigheten i detta remissvar.

Sammanfattning

- Utredningens beskrivning av Tillväxtanalys är felaktig då myndighetens verksamhet inte har några nämnvärda beröringspunkter eller är besläktad med direkt näringslivsfrämjande. Myndigheten ska inte heller enligt sin instruktion ägna sig åt sådan verksamhet, direkt riktad mot enskilda eller grupper av företag. Den primära uppgiften är att bistå Regeringskansliet och offentliga aktörer i deras arbete med att skapa förutsättningar för näringslivet.
- Tillväxtanalys anser att det är felaktigt att myndighetens kontor i utlandet skiljs ut då de verksamhetsmässigt är integrerade och en viktig del av myndighetens helhet.
- Tillväxtanalys anser att utredningen i allt för hög grad sätter UD i fokus och alltför ytligt berör andra myndigheters verksamheter och behov av utlandsrepresentation och/eller verksamhet i utlandet. Avancerad och specialiserad sakkunskap, som UD inte alltid besitter eller har möjlighet att prioritera, är ofta nödvändig.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Stockholm
Box 574, 101 31 Stockholm
Besöksadress: Sergels torg 14, 3 tr
Tel: 010 447 44 00 Fax: 010 447 44 90
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se
Org. nr 202100-6164

Östersund (säte)
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Besöksadress: Studentplan 3
Tel: 010 447 44 00 Fax: 010 447 44 01
Bank: Nordea
Kontonummer: 9960-2605053327
Swift: NDEASESS
IBAN: SE9395000099602605053327

Utlandskontor
Brasilia
Bryssel
New Delhi
Peking
Tokyo
Washington DC

- Tillväxtanalys anser att det, inom myndigheter och Regeringskansliet, finns ett avsevärt behov av avancerad sakkompetens baserad i Sverige och i utlandet. Tillväxtanalys menar därför att myndigheters och departementens möjligheter att sända ut egen personal, stationerade vid ambassader eller vid egna kontor, ska bibehållas på nuvarande sätt.
- Tillväxtanalys stödjer åsikten att ett förbättrat samarbete behövs inom Regeringskansliet som helhet vad gäller Sveriges utlandsrepresentation och internationella relationer.

Generella kommentarer

Utrikesförvaltningsutredningen är viktig, inte minst då den belyser åtskilliga av de organisatoriska och strukturella utmaningar som det offentliga Sverige möter i en modern, globaliserad och internationaliserad värld. Människor, kapital, organisationer och kunskap rör sig på ett snabbare och mer integrerat sätt än tidigare, och där nya stora ekonomier utvecklas snabbt. Effekter i Sverige, är bland annat företagens, myndigheternas och organisationernas ökade internationella engagemang och att gränsen mellan internationellt och nationellt arbete och politik alltmer suddas ut. Tillväxtanalys anser, i linje med utredningen, att Sveriges och svenska organisationers utlandsrepresentation och därmed relationer är viktiga i en tid av ökad internationalisering.

Internationaliseringen ställer stora krav - inte bara på UD och utrikesrepresentationen utan på hela Sverige inklusive Regeringskansliet (RK), myndigheter, universitet/högskolor, akademier, näringsliv mm. Den snabbt föränderliga situationen och de stora regionala och globala utmaningarna kräver att Sverige som ett relativt litet högteknologiskt, kunskapsintensivt och exportberoende land, har kompetenta och högkvalitativa representationer i utlandet. En följd av den ökande sammanflätningen av de nationella och internationella frågorna är enligt Tillväxtanalys erfarenhet att mycket avancerad sakkompetens behövs på plats i Sverige och i utlandet samt att myndigheters verksamhet, vid kontor med olika geografisk lokalisering, är väl integrerad.

Med detta perspektiv anser Tillväxtanalys att utgångspunkten för utredningen i första hand borde ha varit hur Sveriges och svenska aktörers olika behov vad gäller internationella relationer och kunskap bäst tillgodoses - oberoende av utföraren. Tillväxtanalys anser att utredningen i allt för hög grad sätter UD i fokus och alltför ytligt berör andra myndigheters verksamheter och behov av utlandsrepresentation och/eller verksamhet i utlandet. Det är inte givet att UD har kompetens och är den självklara utföraren i samtliga fall då avancerad och specialiserad sakkunskap om specifika teknik-, forsknings- och policyområden samt internationella samarbeten, är nödvändig. Tilläggas bör också att det inte enbart handlar om "diplomatisk verksamhet" utan också i hög grad om representation i utlandet för utförandet av den egna verksamheten, vare sig det handlar om operativa åtgärder, omvärldsanalyser, kontaktskapande verksamhet eller annat.

Datum
2011-06-30

Dnr
2011/152

Tillväxtanalys stödjer åsikten att ett förbättrat samarbete behövs inom RK vad gäller Sveriges och svenska organisationers utlandsrepresentation, inte minst till följd av att de internationella frågorna allt mer är att betrakta som en del av helheten och inte lämpar sig för att en tydlig indelning i inrikes- och utrikespolitik.

Det finns en mycket stor utmaning i att i alltför hög grad kanalisera samtliga departements (om man begränsar diskussionen till RK) behov av internationell representation, kunskap och kompetens primärt genom UD. Inte minst är det osannolikt att ens ett utbyggt och avsevärt breddat UD skulle kunna tillgodose kompetens-, effektivitets- och kontinuitetsbehoven. Tillväxtanalys anser därför att departement och myndigheter även framgent skall kunna skicka ut egen personal till andra länder, stationerade vid ambassaderna eller vid egna kontor, där så är lämplig med stöd av UD.

Utredningen föreslår att specialattachéer och andra utsända specialister endast bör sändas ut i begränsad omfattning. Tillväxtanalys menar dock att kraven på högkompetent och specialiserad utsänd personal ökar, vare sig dessa sänds ut av UD, andra delar av RK eller av myndigheter. Möjligheten för offentliga organisationer att sända ut olika typer av specialister måste därför behållas i framtiden.

Tillväxtanalys anser att utredningen korrekt belyser att export- och investeringsfrämjande är i behov av större integration och att handelsfrämjandet är av stor vikt. Samtidigt vill Tillväxtanalys poängtera att myndighetens uppdrag och verksamhet inte, som utredningen hävdar, är nära besläktad med eller har många beröringspunkter med de handelsfrämjande verksamheterna. Detta utvecklas nedan.

Utredningens beskrivning av och förslag angående Tillväxtanalys

Utredningen skriver i sammanfattningen samt i avsnitt 5.1 ”En stärkt handels- och främjandeverksamhet”, att Tillväxtanalys uppdrag ”har tydliga beröringspunkter med utrikesförvaltningens uppdrag att främja svenskt näringsliv och Exportrådets uppdrag att stödja svenska företags internationalisering” (bl.a. berörs detta på sidorna 38, 194, 200, 207-208).

Detta är en missuppfattning då Tillväxtanalys uppdrag och verksamhet i utlandet innebär att, för egen del och för ett antal departement och myndigheters räkning (primärt Näringsdepartementet, Utbildningsdepartement (och därmed universitet/högskolor, statliga forskningsfinansiärer mm), Socialdepartementet, Vinnova, Tillväxtverket, Energimyndigheten) utföra omvärldsbevakning, analys, operativt stöd och kontaktskapande verksamhet i syfte att stärka kunskap, verksamhet och policyutveckling inom det tillväxtpolitiska området. Tillväxtanalys kontor i utlandet är en central del av myndigheten, som behövs för att utföra grunduppdraget att analysera och utvärdera tillväxtpolitiska frågeställningar av betydelse för Sverige. Det är därför inte relevant att som utredningen gör i sin analys skilja utlandskontoren från övrig verksamheten vid myndigheten.

Datum
2011-06-30

Dnr
2011/152

Behovet av och efterfrågan på kvalificerad omvärldsanalys och bevakning är enligt Tillväxtanalys avsevärt, inte minst till följd av den ökande globaliseringen. Främjande och alliansbyggande verksamhet utförd av Tillväxtanalys är en relativt liten del av den totala verksamheten och rör bland annat områden som departements och myndigheters samarbeten och operativa behov inom det tillväxtpolitiska området (bl.a forskning, innovation, utbildning, hållbar utveckling, teknisk utveckling, hälsofrågor mm), forskningssamarbeten och forskningsavtal, universitets och högskolors samarbeten mm. ***Tillväxtanalys arbetar inte med direkt näringslivsfrämjande.*** Enligt Tillväxtanalys instruktion (2009:146) skall myndigheten bland annat:

”ansvara för utlandsbaserad omvärldsbevakande och främjande verksamhet inom tillväxt-, innovations-, forsknings- och utbildningspolitiken samt inom andra områden som har betydelse för svensk konkurrenskraft och hållbar utveckling och som inte ligger inom ramen för andra aktörers uppdrag”.

Ovanstående tydliggör att Tillväxtanalys inte skall arbeta med företagsinriktat näringslivsfrämjande utan är fokuserad på tillväxtpolitiskt relevanta frågor, exempelvis inom forskning och innovation samt globala utmaningar.

Tillväxtanalys arbetar vid sina olika kontor i Sverige och utlandet integrerat och analytiskt med frågorna under lång tid samt väver samman de analytiska frågeställningarna med alliansbyggande verksamhet samt operativt stöd för samarbetsmyndigheterna och departement inom RK. Verksamheten bedrivs i tillväxtpolitiskt prioriterade länder vilket möjliggör snabba internationella jämförande studier samt en effektiv informationsinhämtning i direkt samarbete med uppdragsgivarna. Detta säkerställer att kunskap och information snabbt blir användbar. Tillväxtanalys bedriver inte diplomatisk verksamhet i traditionell mening.

Tillväxtanalys samarbetar och samverkar lokalt i andra länder med bland annat Exportrådet, Invest Sweden och ambassaderna där så är lämpligt. Samverkan och samarbete fungerar generellt sett väl och bör fortsätta samtidigt som de olika myndigheternas uppdrag är väsensskilda och kompletterar varandra. En institutionell sammanslagning vore olämplig då verksamheternas uppdrag, målgrupper och arbetssätt skiljer sig åt alltför mycket.

Tillväxtanalys vill i sammanhanget också framhålla att tabell 5.1 (Statlig finansiering av handels- och investeringsfrämjande, 2010, sid 197) i utredningen är felaktig eftersom Tillväxtanalys inte bedriver sådant främjande. Följaktligen är också alternativet på s 221 om att Tillväxtanalys tillsammans med andra verksamheter skulle inlemmas i ett dotterbolag för näringslivsfrämjande uppenbart irrelevant.

Datum
2011-06-30

Dnr
2011/152

Tillväxtanalys har sedan starten 2009, arbetat med att integrera, utveckla och stärka myndigheten i alla dess delar. Kompetensen i Sverige fungerar koordinerande, arbetsledande och sömlöst med utlandskontoren samt i nära dialog med beställarna. Tillväxtanalys är en expertorganisation med hög andel disputerade och mycket hög kompetens inom för tillväxtpolitiken relevanta områden inklusive ekonomi, forsknings- och innovationspolitik, life sciences, vård/hälsofrågor, hållbar utveckling, teknisk utveckling med mera. Sådan kompetens finns vid såväl utlandskontoren som i Sverige och medför bland annat ett snabbt och kvalificerat flöde av information och kunskap till och från myndighetens olika uppdragsgivare i Sverige.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad. Föredragande har varit analytiker Martin Wikström och avdelningschef Enrico Deiacò.

Dan Hjalmarsson
Generaldirektör